

LITERATUURBULLETIN

Inhoud

Ontvangen/ 151

Recensies/ 152

Charles Picavet

Beckerman, N.L. (2005). Couples of mixed HIV status: Clinical issues and interventions/ 152

Luk Gijs

Davis, K., Evans, M.S., & Lorber, J. (Eds.) (2006). Handbook of gender and women's studies/ 153

Jos Vroege

Bleys, R., Caers, B., Bie, E. de, Frans, E., Hendrickx, K., Picavet, C., Eynde, S. van den, & Trommelmans, W. (Red.) (2007). Lief en leed 2. Seks en relaties anders bekeken/ 155

Kees van der Rhee

Leiblum, S.R. (Ed.) (2007). Principles and practice of sex therapy (4th ed.)/ 157

Seksuologische Tijdschriften/ 160

Ontvangen

Floor Bakker, F., & Vanwesenbeeck, I. (Red.) (2006). *Seksuele gezondheid in Nederland 2006*. Delft: Eburon, 268 pag., € 29,50.

Meer, T. van der (2007). *Jonkheer mr. Jacob Anton Schorer (1866-1957). Een biografie van homoseksualiteit*. Amsterdam: Schorer, 440 pag., € 28,50.

Van der Meijden, W.I., & Ter Harmsel, W.A. (Red.) (2007). *Vulvopathologie*. Assen: Van Gorcum, 224 pag., € 67,50

Visser, H. (2007). *Pedofilie*. Rotterdam: KSA, 60 pag.

Recensies

Beckerman, N.L. (2005). **Couples of mixed HIV status: Clinical issues and interventions**. New York: The Haworth Press, 173 pag., US\$ 19,95.

De betekenis van een hiv-infectie is aanzienlijk veranderd sinds de introductie van de combinatietherapie in 1996. De duur, maar zeker ook de kwaliteit van het leven met hiv is enorm toegenomen. Het leven met hiv draait niet alleen om het naderende einde. Een zinvolle en aangename invulling van het leven is met de komst van de combinatietherapie veel belangrijker geworden. Dit geldt ook binnen de eventuele partnerrelatie. Toch kan hiv nog altijd stress en problemen veroorzaken binnen een relatie, zeker als maar één van beide partners geïnfecteerd is. Daarover gaat het boekje 'Couples of mixed HIV status' van Nancy Beckerman.

Beckerman heeft de partners uit 20 heteroseksuele en 24 homoseksuele serodiscordante stellen (waarbij de een wel en de ander niet is geïnfecteerd met hiv) bevraagd over zes mogelijke probleemgebieden die zij had geïdentificeerd vanuit de literatuur. Deze probleemgebieden zijn (in volgorde van belangrijkheid) angst voor infectie, veranderingen in intimiteit, omgaan met onzekerheid, openheid, wantrouwen en tot slot hiv en gezinsvorming. Angst voor infectie, intimiteit en onzekerheid zijn voor vrijwel iedereen belangrijke issues. Voor de andere drie thema's geldt dat minder. Over ieder thema is een gesloten en een open vraag gesteld om erachter te komen in hoeverre het een belangrijk onderwerp is binnen de relatie. Aan ieder van de thema's wordt een hoofdstuk gewijd.

Bij ieder thema begint Beckerman met een beschrijving van de antwoorden op de gesloten vraag. De mate waarin men problemen ervaart op dit thema worden uitgesplitst naar seksuele oriëntatie, geslacht, etniciteit en hoe lang geleden de diagnose is gesteld. Er worden alleen aantallen en percentages gegeven. Na de kwantitatieve gegevens geeft Beckerman een overzicht van de antwoorden op de open vraag van het onderzoek. Dit geeft inzicht in de betekenis die de respondenten geven aan de thema's. Bijvoorbeeld blijkt 'omgaan met onzekerheid' deels te overlappen met de thema's 'angst voor infectie' en 'veranderingen in intimiteit'.

Na de resultaten van het onderzoek illustreert Beckerman de bevindingen aan de hand van casussen uit haar hulpverleningspraktijk. Deze beschrijvingen bestaan uit een korte inleiding waarin de hoofdpersonen worden geïntroduceerd. Daarna volgt een beschrijving van het therapeutische proces ten aanzien van het behandelde thema, gelardeerd met letterlijke citaten van de therapeutische interactie. In het overgrote deel van de gevallen gebruikt Beckerman emotiegerichte relatietherapie, tenzij het probleem volgens haar een andere benadering vergt. In deze benadering staat inzicht in emotionele reacties op elkaar centraal, wat wordt bereikt door de huidige hechtingsrelatie te relateren aan hoe de partners gehecht waren aan hun ouders.

Het beste van het boek is dat verschillende probleemgebieden voor serodiscordante stellen worden beschreven.

Beckerman maakt voor elk van de zes probleemgebieden duidelijk wat de betekenis ervan kan zijn voor stellen. Vooral het kwalitatieve materiaal (inclusief de casusbeschrijvingen) maakt de problemen goed invoelbaar. Toch zijn er ook een aantal kritische kanttekeningen te plaatsen bij de manier waarop zij haar onderzoek heeft gedaan. Zo mis ik een meer positieve benadering van de partnerrelatie. Wat zijn de sterke punten van een relatie waarbij één van de partners hiv heeft? En waaruit putten de partners hun kracht bij het omgaan met de ziekte? Ook het seksleven van de betroffenen blijft volledig onbelicht. Toch niet een onbelangrijk thema als angst voor infectie zo belangrijk is als uit het boek blijkt. Ik vind de insteek op problemen begrijpelijk, vooral omdat het vanuit klinische ervaring is geschreven, maar wel jammer.

Het kwantitatieve deel van haar onderzoek is methodologisch niet sterk. Zo weten we niet eens wat precies de vragen zijn die worden gesteld. Wordt gevraagd of een bepaald thema het belangrijkste probleem in de relatie is of dat het een belangrijk probleem is? In het boek wordt allebei gezegd, maar voor de interpretatie van de gegevens maakt het nogal uit hoe de vraag precies is verwoord. Groepen worden verder niet statistisch vergeleken. Dit is ook lastig met een relatief kleine en niet-representatieve steekproef, maar het zorgt ervoor dat we niet weten of de gevonden verschillen echt zijn. Ook weten we nog niets over de samenhang tussen variabelen, ook omdat we weinig weten over de steekproef. De kwantitatieve gegevens zijn al met al moeilijk te interpreteren.

Over de casusbeschrijvingen kan ik moeilijk een oordeel vellen, omdat ik niet voldoende ben ingevoerd in hulpverlening. Wel zijn me dingen opgevallen in de manier waarop zij haar casussen beschrijft. Ik vind dat zij erg makkelijk verbanden legt tussen de manier waarop haar cliënten nu met problemen omgaan en de manier waarop zij dat gewend waren in hun gezin van herkomst. Dat interpreteert ze in termen van hechting, het theoretisch paradigma van waaruit zij werkt. Dit komt zo vaak terug dat het - in elk geval bij mij - irritatie wekt. Verder valt op dat alle casussen in meer of mindere mate een succesvol einde kenden. Dat roept de vraag op of zij de resultaten niet te positief interpreteert. Tevens vraag ik me af wanneer het wel misgaat en hoe dat te begrijpen valt. En tot slot vond ik opvallend dat de woordenwisselingen die letterlijk werden weergegeven zo netjes waren. Geen haperingen, alleen maar nette volzinnen. Zo praten mensen niet in het echt. Misschien ben ik te achterdochtig aangelegd, maar ik vraag me dan af of dat het enige is dat is opgeschoond.

Concluderend vind ik het een aardig boek om gelezen te hebben, vooral omdat het de thema's en de betekenis die bepaalde problemen kunnen hebben voor serodiscordante stellen in kaart brengt. Onderzoekstechnisch vind ik het boek echter niet sterk en bij het therapeutische gedeelte (duidelijk iets waar Beckermans expertise eerder gezocht moet worden) heb ik enkele twijfels. Het thema zou tot slot baat hebben bij een positievere insteek.

Charles Picavet, psycholoog

Davis, K., Evans, M.S., & Lorber, J. (Eds.) (2006). **Handbook of gender and women's studies**. London: Sage, 520 pag., €85,00.

Het 'Handbook of gender and women's studies' is een boeiend en moeilijk boek. De editors beogen met het boek een gedegen overzicht te geven van gender- en vrouwenstudies, zoals tot stand gekomen gedurende ongeveer de laatste veertig jaar; in nauwe samenhang met de tweede feministische golf van de 20ste eeuw in de westerse wereld. Hoewel dat geen geringe doelstelling is, bereiken de auteurs hun doel goed. Dat komt mede door de strakke structurering van het boek in 8 grote delen en een uitstekende inleiding die het hele boek situeert. Nader gespecificeerd is de inhoudelijke algemene doelstelling van het boek: "a commitment to extending our understanding of arguably the greatest human division, that between female and male" (p. 1). Om te beoordelen of deze algemene doelstelling gehaald wordt, is het mijns inziens hard nodig om de definitie van gender, die door dit boek gebruikt wordt, goed in de gaten te houden: "By gendered we mean the division of people into two differentiated groups, 'men' and 'women', and the organization of the major aspects of society along those binaries. The binary divisions override individual differences and intertwine with other major socially constructed differences - racial categorization, ethnic grouping, economic class, age, religion, and sexual orientation - which interact to produce a complex hierarchical system of dominance and subordination. Gender divisions not only permeate the individual's sense of self, families, and intimate relationships, but also structure work, politics, law, education, medicine, the military, religions, and culture. Gender is a system of power in that it privileges some men and disadvantages most women. Gender is constructed and maintained by both the dominants and the oppressed because both ascribe to its values in personality and identity formation and in appropriate masculine and feminine behavior. Gender is hegemonic in that many of its foundational assumptions and ubiquitous processes are invisible, unquestioned, and unexamined" (p. 2). Samengevat zou ik zeggen: gender is een sociaal - en historisch tot stand gekomen - gemaakt maatschappelijk systeem dat 'mannen' en 'vrouwen' definieert en ze verschillende rollen en sociale posities toebedeelt. Kortom een klemtoon op gender als sociologisch (machts)-product! Ik vermoed dat de editors dit zullen bevestigen, maar er meteen aan zouden toevoegen dat enkel en alleen het beschrijven van dit sociologische machtsproduct onvoldoende is voor een gedegen feministische analyse. Daarvoor is ook nodig dat de machtsorde getart en veranderd wordt. Getart door middel van conceptuele analyses, die duidelijk maken dat het gendersysteem geen 'natuurgegeven' is, maar een sociaal gemaakt product is en veranderd kan en moet worden door middel van sociale actie, die beoogd een rechtvaardige en zorgzame wereld tot stand te brengen (zie bijv. p. 9).

Hoe hebben de auteurs een en ander uitgewerkt over niet minder dan 27 hoofdstukken? Het zou te ver voeren hier alle hoofdstukken te bespreken. De klemtoon wordt

gelegd op die hoofdstukken die ik seksuologisch het meest relevant vind. Alvorens daar op in te gaan, even een 'droog' overzicht van de delen van dit handboek: 1. vrouwen-, gender- en manstudies: een stand van zaken, 2. culturele representaties en kritieken, 3. (epistemologische) kennis, 4. globalisatie en de staat, 5. werk en familie, 6. intieme relaties en seksualiteiten, 7. 'embodiment' in een technologische wereld, en 8. het realiseren van verandering.

Clare Hemmings snijdt in haar 'The life and times of academic feminism' twee thema's aan, die voor seksuologen zeker relevant zijn. Vooreerst stelt ze de vraag of feministische wetenschappers dienen te streven naar een aparte plaats in het academische bestel, of een interdiscipline dienen te vormen, dan wel nagenoeg uitsluitend -feministisch actief te zijn binnen hun basisdiscipline. Ten tweede vraagt ze zich af wat de naamswijziging van 'vrouwenstudies' naar 'genderstudies' nu eigenlijk conceptueel en strategisch betekent?

Wendy Cealey Harrison bespreekt in haar 'The shadow and the substance' het zogenaamde 'sex/gender debate'. Hoe zijn deze termen gedefinieerd en waar verwijzen ze naar? Staat sekse voor het biologische verschil tussen mannen en vrouwen en gender voor de psychologische beleving van het vrouw of man zijn, of nog voor de sociologische vormgeving aan mannen en vrouwen? De auteurs waaraan Harrison vooral aandacht besteedt zijn geen verrassing: Oakley, Butler, Kessler & McKenna, Laqueur, Foucault, Sterling, Oudshoorn. Haar conclusie is dat een reductionistisch biologisch essentialisme - zoals dat bijvoorbeeld zou voorgestaan worden door evolutionair psychologische benaderingen - conceptueel ondeugdelijk en maatschappelijk onwenselijk is. Harrisons alternatief is een pleidooi voor een feministische biologie, die de eenheid van biologische, psychologische en sociale processen erkent in de creatie van sekse en gender. Ik vond dit hoofdstuk ontgoochelend, om drie redenen: a. de meeste literatuur die besproken wordt is oud en recente ontwikkelingen ontbreken, b. in het bijzonder ontbreken recente ontwikkelingen vanuit de psychologie en de biologie (bijv. Berenbaum, 2006; Diamond, 2006; Gooren, 2006; Ruble et al., 2006), en c. het afwijzen van een biologisch reductionisme impliceert niet dat er geen biologische invloeden zijn op sekse en gender (vergelijk: Chiao & Ambady, 2007; Markus & Hamedani, 2007); maar daarover rept Harrison met geen woord. Onkunde, doelbewuste strategie, of onwetendheid? Ik weet het niet, maar het ontstort een handboek als dit wel!

Interessant, maar erg oppervlakkig is Hearn en Kimmels hoofdstuk over 'mannen en masculiniteiten', waarbij masculiniteit gedefinieerd wordt als een ideologische en maatschappelijke positie/cultuur. Oppervlakkig in de zin dat er allerlei grote beweringen gedaan worden over hoe een en ander in elkaar zit in de genderwereld zonder dat ondersteunende data gepresenteerd worden.

Griffin bespreekt een aantal ontwikkelingen die sinds 1970 hebben plaatsgevonden binnen culturele producten van feministen. Met bijzondere aandacht voor genderbending en 'queer theory'. Twee thema's die in de (Nederlandse) seksuologie tot nog toe weinig aandacht hebben gekregen.

tueren zich mijns inziens ook de beperkingen van het boek. Allereerst vind ik als psycholoog dat er wel erg makkelijk gedaan wordt in dit boek over de kwaliteit van data. Die kwaliteit maakt blijkbaar niet zoveel uit voor feministische wetenschap! Ten tweede vind ik dat dit handboek in zekere zin geen 'Handbook of gender and women's studies' is, maar een 'Sociological or a socio-philosophical handbook of gender and women's studies' is. Ik bedoel daarmee dat er aandacht is voor vrouwen/gender als sociale categorie en systeem, maar niet voor individuele personen (en hoe gender bij hen tot stand komt en werkt). In dat opzicht is dit handboek erg reductionistisch: de individuele persoon is reduceerbaar tot uitsluitend een sociaal product en ontwikkelingen over de levensloop en verschillen tussen personen verdienen niet onze aandacht. Ten derde is het boek sterk naar binnen gekeerd: biologie en psychologie van sekse, gender en seksualiteit bestaan blijkbaar niet. Voor zover ze in dit boek aan bod komen, worden ze onuitgewerkt, niet voldoende up-to-date en soms weinig accuraat besproken. Een voorbeeld is de bespreking van de evolutionaire psychologie door Harrison in haar 'The shadow and the substance. The sex/gender debate'. Die bespreking komt niet verder dan te stellen dat biologische determinanten niet gereduceerd mogen worden tot 'de evolutionaire essentie' van het menselijk bestaan (p. 50). Dat is mijns inziens een nogal beperkte voorstelling van de evolutionaire psychologie (bijv. Buss, 2005). Maar belangrijker is dat de vraag die ermee samenhangt miskend en vermeden wordt, namelijk: heeft de soort mens een evolutionaire geschiedenis en welke invloeden heeft die op mensen en hun samenlevingen? Ten slotte wil ik opmerken dat ik vind dat seksualiteit van en door vrouwen er bekaaid vanaf komt in dit boek (vergelijk bijvoorbeeld met: Diamond, 2007; Impett & Peplau, 2006; Vochs et al., 2004).

Ter afsluiting een onderwijskundige opmerking. Ik denk dat de moeilijkheidsgraad dit boek ongeschikt maakt voor bachelorstudenten, maar des te aantrekkelijker voor masterstudenten. Ze kunnen er veel van leren, mits ze zich maar realiseren dat psychologische en biologische aanvullingen zeker gewenst zijn om een adequaat 'biopsychosociaal' beeld van 'sekse en gender' te verwerven.

Luk Gijs, psycholoog

Literatuur

Berenbaum, S.A. (2006). Psychological outcome in children with disorders of sex development: Implications for treatment and understanding typical development. *Annual Review of Sex Research*, 17, 1-38

Boelstorff, T. (in press). Queer studies in the house of anthropology. *Annual Review of Anthropology*.
Doi: 10.1146/annurev.anthro.36.081406.094421

Buss, D. (2005). *The handbook of evolutionary psychology*. New York: Wiley.

Chiao, J.Y., & Ambady, N. (2007). Cultural neuroscience. Passing universality and diversity across levels of analysis. In S. Kityama & D. Cohen (Eds.), *Handbook of cultural psychology* (pp. 237-254). New York: Guilford Press.

Diamond, L.M. (2007). A dynamical systems approach to the development and expression of female same-sex sexuality. *Perspectives on Psychological Science*, 2, 142-161.

Diamond, M. (2006). Biased-interaction theory of psychosexual development: "How does one know if one is male or female?" *Sex Roles*, 55, 589-600.

Gooren, L. (2006). The biology of human psychosexual differentiation. *Hormones and Behavior*, 50, 589-601.

Goodman, M.P., et al. (2007). Is elective vulvar plastic surgery ever warranted, and what screening should be conducted preoperatively? *Journal of Sexual Medicine*, 4, 269-276.

Impett, E.A., & Peplau, L.A. (2006). "His" and "Her" relationships? A review of the empirical evidence. In A.L. Vangelisti & D. Perlman (Eds.), *The Cambridge handbook of personal relationships* (pp. 273-291). Cambridge: Cambridge University Press.

Markus, H.R., & Hamedani, M.G. (2007). Sociocultural psychology: The dynamic interdependence among self systems and social systems. In S. Kityama & D. Cohen (Eds.), *Handbook of cultural psychology* (pp. 3-39). New York: Guilford Press.

Ruble, D.N., Martin, C.L., & Berenbaum, S.A. (2006). Gender development. In: W. Damon & R. Lerner (Series Eds.) & Eisenberg, N. (Vol. Ed.). *Handbook of child psychology. Volume 3. Social, emotional, and personality development* (6th ed., pp. 858- 932). New York: Wiley.

Vochs, K.D., Catanese, K.R., & Baumeister, R.F. (2004). Sex in "his" versus "her" relationships. In J.H. Harvey, A. Wenzel & S. Sprecher (Eds.), *The handbook of sexuality in close relationships* (pp. 455-474). Mahwah: LEA.

Weijnenborg, P. (2007). 'Designer vaginas'. Een issue voor seksuologen? *Tijdschrift voor Seksuologie*, 30, 181-186.

Bleys, R., Caers, B., Bie, E. de, Frans, E., Hendrickx, K., Picavet, C., Eynde, S. van den, & Trommelmans, W. (Red.) (2007). **Lief en leed 2. Seks en relaties anders bekeken.** Gent/Antwerpen: Sensoa/Garant, 159 pag., € 20.

Eind jaren tachtig deed ik in opdracht van het Nederlands Instituut voor Sociaal Sexuologisch Onderzoek en het Nederlands centrum Geestelijke volksgezondheid onderzoek naar de RIAGG-hulpverlening bij seksuele problemen. Uit dat onderzoek bleek dat de hulpverleners bij een dergelijke instelling veel te maken kregen met cliënten met problemen op het gebied van de seksualiteit, maar daar in de praktijk te weinig aandacht aan besteedden. Dit hing ondermeer samen met een tekort aan scholing op het gebied van de seksuologie. Door tweederde van de hulpverleners werd de hoeveelheid aandacht voor dit onderwerp tijdens hun studie achteraf gezien onvoldoende geacht. Vrijwel allemaal deden zij dan ook iets aan nascholing op dit gebied. Die nascholing bleef echter nogal eens beperkt tot het lezen van (vak)literatuur. En dat bleek bij navraag soms niet meer te betekenen dan het bekijken van een artikel over seksuali-

Leiblum, S.R. (Ed.) (2007). **Principles and practice of sex therapy** (4th ed.). New York: Guilford, 546 pag., € 71,80.

In 1980 verscheen de eerste uitgave van ‘Principles and practice of sex therapy’, dit jaar - bijna drie decennia later - de vierde, (alweer) geheel herziene editie. De opeenvolgende uitgaven geven een boeiend inzicht in de ontwikkelingen in het seksuologische veld. Bij de eerste druk van dit boek was het seksuologisch elan nog in zekere mate gekleurd door het optimisme over en enthousiasme voor de kortdurende, focale, gedragstherapeutisch georiënteerde behandelingen van seksuele stoornissen - geïnspireerd door en geënt op de publicaties van Masters en Johnson (1966; 1970). Ook toen was echter al duidelijk dat de verwachtingen over de effectiviteit van deze behandelmethoden moesten worden bijgesteld: “We realize that short-term approaches work well for some patients, with some problems, and only some of the time” (Leiblum & Pervin, 1980). Dit besef was zelfs een van de drijfveren bij publicatie van de eerste editie. In de achtereenvolgende uitgaven werd door een keur aan gezaghebbende auteurs gepubliceerd over nieuwe seksuologische behandelingen voor in het bijzonder seksuele disfuncties. (Al werd in de eerste uitgave ook al geschreven over seksuele problemen bij ziekte, ‘seksuele deviaties’ en disfuncties bij homoseksuele paren). De constante factor was Sandra Leiblum, hoogleraar psychiatrie en obstetrie/gynaecologie, en internationaal erkend autoriteit op het gebied van sekstherapie. In de eerste editie werd zij bij haar redactionele werk bijgestaan door Lawrence A. Pervin - die zich nadien vooral als expert op het gebied van de persoonlijkheidsleer heeft geprofileerd. Bij de tweede en derde druk werd zij bijgestaan door Raymond Rosen. Van deze vierde uitgave is Sandra Leiblum de enige editor.

In vergelijking met het begin van de jaren tachtig ziet in 2007 het seksuologische landschap er in verschillende opzichten anders uit. Zo springt in de eerste plaats de royale aandacht voor farmacologische innovaties en behandelingen voor seksuele stoornissen in het oog. Verder wordt bij herhaling gepleit voor een geïntegreerde behandeling, waarin psychologische, biologische, farmacologische, relationele en contextuele beïnvloeding van de etiologische factoren van seksuele stoornissen een plaats hebben. Ook de werkzaamheid en doeltreffendheid van seksuologische behandelingen en de criteria die daarvoor gehanteerd worden, vormen een terugkerend thema. Leiblum verwijst in dit verband naar Metz en McCarthy (2004; 2007) die ‘good-enough sex’ als criterium voor behandeling suggereren: “treatment should involve the realization of ‘good enough sex’ that is, sex that realistically acknowledges that performance is variable and is vulnerable to the vagaries of both one’s own and one’s partners’s current emotional and physical state”. Is dat ook het doel van uw behandelingen, als praktiserend seksuoloog, lezer van deze boekbespreking? Daarnaast is er ook een sterk accent op ‘diversiteit’ – diversiteit in cultuur, etnische achtergrond, leeftijd, socio-economische achtergrond, seksuele oriëntatie, leefstijl en identiteit. Waar dertig jaar geleden sekstherapie nog betrekkelijk ‘YAVIS’-georiënteerd (Young, Attractive, Verbal., In-

telligent, Social) was, ziet ‘de seksuoloog van nu’ oudere cliënten, cliënten van verschillende etnische achtergrond en sociaal economische klasse, en ‘LGBTQ’-cliënten (Lesbian, Gay, Bisexual, Transgendered, Queer).

In deze vierde editie van ‘Principles and practice of sex therapy’ wordt de seksuologische state-of-the-art in 17 hoofdstukken transparant, leesbaar en compact uitgeserveerd: ideaal voor de seksuoloog die de tijd ontbeert - en dat geldt vast niet alleen mijzelf - de ontwikkelingen op het seksuologisch vakgebied nauwgezet bij te houden. Het boek is - in aansluiting op de indeling in eerdere edities - verdeeld in vier delen: 1. introductie, 2. seksuele stoornissen van vrouwen, 3. seksuele stoornissen van mannen, en 4, ‘special issues’. In de ‘special issues’ zijn hoofdstukken opgenomen over seksualiteit en ziekte, seksualiteitsproblemen als gevolg van seksueel misbruik in de kinderjaren, therapie bij seksuele minderheden (‘Queering practice’), seksualiteit en cultuur, hyperseksualiteit, genderdysforie en seksuele farmacologie. Vrijwel alle hoofdstukken worden geïllustreerd met casusbeschrijvingen. In deze recensie zullen niet alle hoofdstukken inhoudelijk beschreven worden. De nadruk zal bij de beschrijving van de inhoud gelegd worden op de – ten opzichte van de vorige editie – ‘nieuwe’ thema’s.

Het introductie-deel bevat het inleidende hoofdstuk van de editor: ‘Sex therapy today: Current issues and future perspectives’. In deze introductie leidt zij de hoofdstukken uit de andere drie delen in, en beschrijft zij seksuologische ontwikkelingen en actuele thema’s – waarvan er hiervoor enkele kort gekenschetst zijn. De actualiteit van de seksuologie kent zo veel intrigerende en boeiende thema’s dat Leiblum deze typeert als “there has never been a better time to be or to become a sex therapist”.

In deel 2 worden de meest voorkomende seksuele disfuncties bij vrouwen behandeld, in een viertal up-to-date hoofdstukken (met onder meer Rosemary Basson en Julia Heiman als auteurs). Daarnaast is er een hoofdstuk van Sandra Leiblum zelf over een ‘nieuwe’ seksuele stoornis: PGAD (Persistent Genital Arousal Disorder). Het hoofdstuk heeft als subtitel: ‘Perplexing, distressing and under-recognized’. Wat de voorlopige definitie van deze seksuele stoornis, of syndroom, betreft, sluit Leiblum aan bij Basson et al. (2003): “Spontaneous, intrusive, and unwanted genital arousal (e.g., tingling, throbbing, pulsating) in the absence of sexual interest and desire. Any awareness of subjective arousal is typically but not invariably unpleasant. The arousal is unrelieved by one or more orgasms and the feelings of arousal persist for hours or days.” Leiblum gaat in op de diagnostische afgrenzingen van deze stoornis (waarbij ze het verschil met ‘hyperseksualiteit’ aangeeft en mogelijke overeenkomsten en verschillen met priapisme beschrijft), op etiologische verklaringen en (de schaarste aan) behandel mogelijkheden.

In deel 3 staan de meest voorkomende disfuncties bij mannen centraal. Raymond Rosen presenteert in ‘Erectile dysfunction: Integration of medical and psychological approaches’ een geïntegreerde behandeling van erectiestoornissen. Als bij de behandeling van erectieklachten belangrijke thema’s als relatieproblemen, andere seksuele

disfuncties (bijvoorbeeld stoornissen in het seksueel verlangen), seksuele problemen van de partner en psychiatrische stoornissen (bijvoorbeeld een depressie) niet in de behandeling worden betrokken, kunnen ook de PDE5-remmers (tadalafil, sildenafil en vardenafil) uiteindelijk maar weinig uitrichten. Hij bepleit dan ook een assessment waarin de medische, psychologische, psychiatrische en relationele factoren in kaart worden gebracht. En hij bepleit een geïntegreerd of gecombineerd behandelmodel: "Rather than rendering sex therapy obsolete or unnecessary, the introduction of PDE5 inhibitors has led to a redefining of the role and importance of psychological interventions in ED." Zijn uitwerking van een geïntegreerd behandelmodel is desondanks nogal mager, en in de casuïstische beschrijvingen lijkt er meer sprake te zijn van een parallelle of seriële behandeling dan van een geïntegreerd model.

In deel 4 ('Special issues') zijn - ten opzichte van de derde editie - drie nieuwe thema's opgenomen: seksuele disfuncties als gevolg van seksueel misbruik in de jeugd, seksualiteit en cultuur, en seksuele farmacologie. (Aan sekstherapie bij ouderen wordt in deze druk wordt geen apart hoofdstuk meer gewijd.) In het hoofdstuk over seksuele disfuncties en seksueel misbruik ('Sexual dysfunction and childhood sexual abuse: gender differences, and treatment implications') geeft Kathryn Hall - expert op het gebied van seksueel misbruik - een beeld van de effecten van het vroegere seksueel misbruik op het latere seksueel functioneren van vrouwen en van mannen. Het gaat hierbij niet alleen om seksuele disfuncties - zoals de titel suggereert -, maar bijvoorbeeld ook om seksueel compulsief gedrag, parafilieën, een verhoogd risico op hiv-besmetting en een verstoorde seksuele identiteit. Hall beschrijft vigerende verklaringsmodellen met betrekking tot de manier waarop de latere seksualiteit beïnvloed wordt door seksuele traumata, en geeft (globale) richtlijnen voor sekstherapie bij deze groep cliënten.

In 'Sexuality and culture' houden de auteurs een pleidooi voor het hebben van (meer) inzicht van de klinisch werkzame seksuoloog in de relatie tussen cultuur en seksualiteit. Veel therapeuten zijn het meest vertrouwd met cliënten uit de witte middenklasse, terwijl in toenemende mate cliënten uit andere culturen, met een andere etnische achtergrond zich voor hulpverlening bij seksuele problemen aanmelden. De waarden met betrekking tot en verwachtingen ten aanzien van seksualiteit verschillen tussen de verschillende culturen en sluiten niet aan bij die van de witte middenklasse: "Expectations regarding sexuality are impacted not only by one's own culture, but also by the dominant culture's stereotypes about each cultural group. Such stereotypes include the idea that Latinos are "hot blooded" or passionate, African Americans are highly sexed, and Asian women are 'exotic' and/or submissive. We must consider the cultural context in which such stereotypes have developed and be ready to challenge them in our therapy by helping client explore their meaning". In de uitwerking van deze opvatting wordt vanuit therapeutisch perspectief de aanbeveling gedaan voor het gebruik van een seksueel genogram - met de suggestie voor de therapeut ook een eigen cultureel en seksueel genogram te maken.

In hoofdstuk 17, over seksuele farmacologie, worden de medicamenteuze mogelijkheden voor de behandeling van seksuele problemen beschreven, de werkingsmechanismen (van PDE5-remmers, yohimbine, SSRI's) toegelicht, de seksuele bijwerkingen van (psycho)farmaca besproken en een behandelstrategie voor seksuele disfuncties, die door een antidepressivum geïnduceerd zijn, geformuleerd.

In deze vierde uitgave van 'Principles and practice of sex therapy' wordt door Sandra Leiblum een verscheidenheid aan ontwikkelingen in het seksuologisch domein gepresenteerd, op heldere wijze psychosociale, biologische en medische informatie geïntegreerd en bij alle behandelde klachten of thema's behandelrichtlijnen gegeven, geïllustreerd aan de hand van casuïstiek. Het boek vertegenwoordigt de seksuologische state-of-the-art anno 2007 en is daarmee een 'must' voor iedere klinisch werkzame seksuoloog en iedere seksuologie-opleiding. Mijn voornaamste punt van kritiek is dat aan de bepleite integratie van psychotherapeutische en farmacologische benaderingen vooral een lippen dienst wordt bewezen: het boek presenteert geen helder geïntegreerd model.

De auteurs in deze druk zijn merendeels van Noord-Amerikaanse afkomst. In vergelijking met het in 2005 verschenen en minstens zo belangrijke 'Handbook of sexual dysfunctions' van Balon en Segraves is het aantal Nederlandse auteurs opvallend gering: daarin schreven Ellen Laan, Walter Everaerd en Stephanie Both een hoofdstuk over seksuele opwindingsstoornissen bij vrouwen, Marcel Waldinger een hoofdstuk over orgasme- en ejaculatiestoornissen bij mannen, en Willibrord Weijmar Schultz en Harry van de Wiel een hoofdstuk over vaginisme. In 'Principles and practice of sex therapy' is Marcel Waldinger de enige Nederlandse auteur: hij schreef samen met de Duitser Uwe Hartman het hoofdstuk 'Treatment of delayed ejaculation'.

De onontkoombare conclusie van deze boekbespreking is: kopen dat boek.

Kees van der Rhee, psycholoog

Literatuur

- Balon, R., & Segraves, R.T. (2005). *Handbook of sexual dysfunction*. New York: Taylor & Francis.
- Basson, R., Leiblum, S., Brotto, L., Derogatis, L., Fourcroy, J., Fugl-Meyer, K., Graziottin, A., Heiman, J.R., Laan, E., Meston, C., Schover, L., Lankveld, J. van, & Weijmar Schultz, W.C.M. (2003). Definitions of women's sexual dysfunctions reconsidered: advocating expansion and revision. *Journal of Psychosomatic Obstetrics and Gynecology*, 24, 221-229.
- Leiblum, S.R., & Pervin, L.A. (Eds.) (1980). Preface. In S.R. Leiblum & L.A. Pervin (Eds.), *Principles and practice of sex therapy*. New York: Guilford.
- Masters, W., & Johnson, V. (1966). *Human sexual response*. Boston: Little, Brown.
- Masters, W., & Johnson, V. (1970). *Human sexual inadequacy*. Boston: Little, Brown.

Metz, M., & McCarthy, B. (2004). *Coping with erectile dysfunctions: How to regain confidence and enjoy great sex*. Oakland: New Harbinger.

Metz, M.E., & McCarthy, B.W. (2007). The “Good-Enough Sex” model for couple sexual satisfaction. *Sexual and Relationship Therapy*, 22, 351–362.

Seksuologische Tijdschriften

Archives of Sexual Behavior, 2007, 36, (3)

Be careful that your snark is not a boojum
K. Wallen 335

Of bugs and boojums: Female orgasm as a facultative adaptation
D.A. Puts 337

Asexuality: Classification and characterization
N. Prause, & C.A. Graham 341

In the mood for love or vice versa? Exploring the relations among sexual activity, physical affection, affect, and stress in the daily lives of mid-aged women
M.H. Burlison, W.R. Trevathan, & M. Todd 357

Human physique and sexual attractiveness: Sexual preferences of men and women in Bakossiland, Cameroon
B.J. Dixon, A.F. Dixon, B. Morgan, & M.J. Anderson ... 369

2D:4D and sexually dimorphic facial characteristics
R.P. Burriss, A.C. Little, & E.C. Nelson 377

Prevalence and stability of sexual orientation components during adolescence and young adulthood
R.C. Savin-Williams, & G.L. Ream 385

Women's hedonic ratings of body odor of heterosexual and homosexual men
M.J.T. Sergeant, T.E. Dickins, M.N.O. Davies, & M.D. Griffiths 395

Predictors of sexual coercion against women and men: A multilevel, multinational study of university students
D.A. Hines 403

The utility of the diagnosis of pedophilia: A comparison of various classification procedures
D.A. Kingston, P. Firestone, H.M. Moulden, & J.M. Bradford 423

Sexual decision-making in HIV-positive men who have sex with men: How moral concerns and sexual motives guide intended condom use with steady and casual sex partners
N.M.C. van Kesteren, H.J. Hospers, P. van Empelen, G. van Breukelen, & G. Kok 437

How much does gender explain in sexual attitudes and behaviors? A survey of Canadian adults
D.S. Fischtein, E.S. Herold, & S. Desmarais 451

Archives of Sexual Behavior, 2007, 36, (4)

Why humans have sex
C.M. Meston, & D.M. Buss 477

Sex differences in memory for sexually-relevant information
K.M. McCall, A.H. Rellini, B.N. Seal, & C.M. Meston 508

The effects of false positive and false negative physiological feedback on sexual arousal: A comparison of women with or without sexual arousal disorder
K.M. McCall, & C.M. Meston 518

Such a tease: Intentional sexual provocation within heterosexual interactions
C.M. Meston, & L.F. O'Sullivan 531

Gene-environment contributions to young adult sexual partnering
C.T. Halpern, C.E. Kaestle, G. Guo, & D.D. Hallfors 543

Sex differences in two event-related potentials components related to semantic priming
J. Daltrozzo, N. Wioland, & B. Kotchoubey 555

Minority stress and sexual problems among african-american gay and bisexual men
B.D. Zamboni, & I. Crawford 569

The Compulsive Sexual Behavior Inventory: Psychometric properties
M.H. Miner, E. Coleman, B.A. Center, M. Ross, & B.R.S. Rosser 579

The use of cyberpornography by young men in Hong Kong: Some psychosocial correlates
C.B. Lam, & D.K.-S. Chan 588

Family size, birth order, and parental age among male paraphilics and sex offenders
R. Langevin, M. Langevin, & S. Curnoe 599

Supplementary analyses regarding Langevin, Langevin, and Curnoe's (2007) findings on fraternal birth order in homosexual men
R. Blanchard 610

Reply to Blanchard (2007)
R. Langevin, M. Langevin, & S. Curnoe 615

Culture, Health & Sexuality, 2007, 9, (4)

Individual responsibility and social constraint: The construction of adolescent motherhood in social scientific research
M. Breheny, & C. Stephens 333

The existence of a bug chasing subculture
D.A. Moskowitz, & M.E. Roloff 347

Our lives: An examination of sexual health issues using photovoice by non-gay identified African American men who have sex with men
E. Mamary, J. Mccright, & K. Roe 359

It's about TIME : Engendering AIDS in Africa
B. Brijnath 371

Wasting semen: Context and condom use among the Maasai
E. Coast 387

Teenage pregnancy and moral panic in Brazil
M.L. Heilborn, E. Reis Brandão, & C. Da Silva Cabral .. 403

Reclaiming the past to inform the future: Contemporary views of Maori sexuality
C. Aspin, & J. Hutchings 415

HIV vulnerability and sexual risk among African youth in Windsor, Canada
F. Omorodion, K. Gbadebo, & P. Ishak 429

International Journal of Impotence Research, 2007, 19, (4)

Sexual function in women with heart disease and coronary artery disease
E.R. Schwarz 341

Alcohol consumption and erectile dysfunction: meta-analysis of population-based studies
J.Y.W. Cheng, E.M.L. Ng, R.Y.L. Chen, & J.S.N. Ko 343

Association of body weight with sexual function in women
K. Esposito, M. Ciotola, F. Giugliano, C. Bisogni, B. Schisano, R. Autorino, L. Cobellis, M. De Sio, N. Colacurci, & D. Giugliano 353

Mode of delivery and subsequent long-term sexual function of primiparous women
S. Gungor, I. Baser, S. Ceyhan, E. Karasahin, & C.H. Acikel 358

Valsartan treatment reverses erectile dysfunction in diabetic rats
Y. Chen, S.X. Li, L.S. Yao, R. Wang, & Y.T. Dai 366

Ageing causes cytoplasmic retention of MaxiK channels in rat corporal smooth muscle cells
K.P. Davies, Y. Stanevsky, T. Moses, J.S. Chang, M.R. Chance, & A. Melman 371

Potential differentiation of human mesenchymal stem cell transplanted in rat corpus cavernosum toward endothelial or smooth muscle cells
Y.S. Song, H.J. Lee, I.H. Park, W.K. Kim, J.H. Ku, & S.U. Kim 378

Physician perceptions of sexual dysfunction related to benign prostatic hyperplasia (BPH) symptoms and sexual side effects related to BPH medications
A. Seftel, R. Rosen, & L. Kuritzky 386

Post-marketing surveillance study of the efficacy and safety of vardenafil among patients with erectile dysfunction in primary care
C.M. Kim, Y.S. Kim, S. Sunwoo, B. Cho, M. Rho, Y.J. Yang, C.H. Kim, H.C. Shin, S.Y. Lee, D.H. Kim, & Korea Post-Marketing Surveillance Research Group .. 393

Correlations between increased erection hardness and improvements in emotional well-being and satisfaction outcomes in men treated with sildenafil citrate for erectile dysfunction
R. King, K.-P. Juenemann, I.P. Levinson, V.J. Stecher, & D.L. Creanga 398

Prevalence of major depressive disorder in self-referred patients in a late onset hypogonadism clinic
Y. Sato, H. Tanda, S. Kato, S. Onishi, H. Nakajima, A. Nanbu, T. Nitta, M. Koroku, K. Akagashi, & T. Hanzawa 407

Transdermal testosterone gel increases serum testosterone levels in hypogonadal men in Taiwan with improvements in sexual function
H.S. Chiang, T.I.S. Hwang, Y.S. Hsui, Y.C. Lin, H.E. Chen, G.C. Chen, & C.H. Liao 411

The impact of the use of PDE5 inhibitors for erectile dysfunction on the lives of Australian men
H. Matic, & M.P. McCabe 418

Effects of childhood circumcision age on adult male sexual functions
E. Aydur, S. Gungor, S.T. Ceyhan, L. Taiimaz, & I. Baser 424

Relative prevalence of different fetishes
C. Scorolli, S. Ghirlanda, M. Enquist, S. Zattoni, & E.A. Jannini 432

Journal of the History of Sexuality, 2006, 15, (3)

Queer Hoover: Sex, lies, and political history
C. Bond Potter

Children of disorder: Clerical parentage, illegitimacy, and reform in the Middle Ages
L. Wertheimer

Sexual and textual indeterminacy: Eighteenth-century English representations of Sapphism
C. Craft-Fairchild

Authenticity and asceticism: Discourse and performance in nude culture and health reform in Belgium, 1920-1940
E. Peeters

Gayola: Police professionalization and the politics of San Francisco's gay bars, 1950-1968
C. Agee

Journal of Homosexuality, 2007, 52, (3/4)

Physicians' attitudes toward homosexuality and HIV: Survey of a California medical society- revisited (PATHH-II)
D.M. Smith, C. Mathews 1

The interaction of drag queens and gay men in public and private spaces
D. Berkowitz, L. Belgrave, R.A. Halberstein 11

Gay grows up: An interpretive study on aging metaphors and queer identity
R. Cooper Fox 33

The construction and validation of the homopositivity scale: An instrument measuring endorsement of positive stereotypes about gay men
T.G. Morrison, A.G. Bearden 63

Gay, orthodox, and trembling: The rise of Jewish orthodox gay consciousness, 1970s-2000s
Y. Ariel 91

Beliefs about the etiology of homosexuality and about the ramifications of discovering its possible genetic origin
J.P. Sheldon, C.A. Pfeffer, T. Epstein Jayaratne, M. Feldbaum, & E.M. Petty 111

Stress and dress: Investigating the relationship between social anxiety and appearance management among gay and straight men
A. Reilly, & N.A. Rudd 151

Gay, lesbian, and bisexual content on television: A quantitative analysis across two seasons
D.A. Fisher, D.L. Hill, J.W. Grube, & E.L. Gruber 167

A confirmatory factor analysis of the attitudes toward lesbians and gay men (ATLG) measure
C.J. Stoeber, & O.F. Morera 189

To hide or not to hide, that is the question! Lesbians and gay men describe experiences from nursing work environment
G. Rön Dahl, S. Innala, & M. Carlsson 211

Gay, lesbian, bisexual and transgendered (GLBT) experiences with earth-spirited faith
B. Smith, & S. Horne 235

College students' attitudes about lesbians: What difference does 16 years make?
B.S. Newman 249

Journal of Sex and Marital Therapy, 2007, 33, (4)

In memoriam: Harold I. Lief, MD
C. Lief Ruberg, & J. Slowinski 277

Silent killers of the night: An exploration of psychological health and suicidality among female street sex workers
D.C. Ling, W.C.W. Wong, E.A. Holroyd, & S.A. Gray 281

Masturbation in the United States
A. Das 301

Women's relationship quality is associated with specifically penile-vaginal intercourse orgasm and frequency
R.M. Costa, & S. Brody 319

Evaluating the quality of websites offering information on female hypoactive sexual desire disorder
B.K. Touchet, J.K. Warnock, W.R. Yates, & K.M. Wilkins 329

Links among paroxetine-induced sexual dysfunctions, gender, and CYP2D6 activity
A. •ourková, E. ěšková, E. Hadašová, & B. Ravěuková 343

Normal and persistent genital arousal in women: New perspectives
S.R. Leiblum, & M.L. Chivers 357

Journal of Sex and Marital Therapy, 2007, 33, (5)

Will medical solutions to sexual problems make sexological care and science obsolete?
D.L. Rowland 385

It was the best of times; it was the worst of times
S.E. Althof 399

- The burden of testosterone deficiency syndrome in adult men: Economic and quality-of-life impact
M. Maggi, C. Schulman, R. Quinton, S. Langham, & K. Uhl-Hochgraeber 1056
- Frenular grafting: An alternative to circumcision in men with a combination of tight frenulum and phimosis
O. Kayes, C.-Y. Li, A. Spillings, & D. Ralph 1070
- Long-term survival of inflatable penile prostheses: Single surgical group experience with 2,384 first-time implants spanning two decades
S.K. Wilson, J.R. Delk, E.A. Salem, & M.A. Cleves 1074
- Sexual medicine in Sub-saharan Africa
O.I. Aisuodionoe-Shadrach 1080
- Comment on topical verapamil HCL, topical trifluoroperazine, and topical magnesium sulfate for the treatment of Peyronie's disease—A placebo-controlled pilot study
L. Levine 1081
- Journal of Sexual Medicine, 2007, 4, (4ii)**
- Penile rehabilitation after radical prostatectomy: Where do we stand and where are we going?
R. Wang 1085
- Heme oxygenase vs. nitric oxide synthase in signaling mediating sildenafil citrate action
M.T. Abdel Aziz, M.F. El-Asmer, T. Mostafa, S. Mostafa, H. Atta, M. Abdel Aziz Wassef, H. Fouad, L. Rashed, D. Sabry, & S. Mahfouz 1098
- Role of 5-HT receptor antagonists in mediating intracavernous pressure response induced by flvoxamine in conscious rats
N.A.O. Ishizuka, T. Ogawa, H. Mizusawa, Y. Igawa, & O. Nishizawa 1108
- Integrated sildenafil and cognitive-behavior sex therapy for psychogenic erectile dysfunction: A pilot study
L.L. Banner, & R.U. Anderson 1117
- The South Australian couples sildenafil study: Double-blind, parallel-group randomized controlled study to examine the psychological and relationship consequences of sildenafil use in couples
J. Hundertmark, A. Esterman, D. Ben-Tovim, M.-A. Austin, & M. Dougherty 1126
- A rational combination pharmacotherapy in men with erectile dysfunction who initially failed to oral sildenafil citrate alone: A pilot study
R. Taneja 1136
- Dorsal vein injuries observed during penile exploration for suspected penile fracture
Y. Bar-Yosef, A. Greenstein, A. Beri, G. Lidawi, H. Matzkin, & J. Chen 1142
- Pilot study of sexual dysfunction following abdominal aortic aneurysm surgery
V. Koo, L. Lau, A. McKinley, P. Blair, & J. Hood 1147
- Sexual function and obstructive sleep apnea-hypopnea: A randomized clinical trial evaluating the effects of oral-appliance and continuous positive airway pressure therapy
A. Hoekema, A.-L. Stel, B. Stegenga, J.H. van der Hoeven, P.J. Wijkstra, M.F. van Driel, & L.G.M. de Bont 1153
- The minority of young adult men with sexual disorders seek medical treatment
R.J. Heruti, M. Swartzon, T. Shochat, I. Ashkenazi, S. Galor, & D. Justo 1163
- A survey of primary-care physicians and urologists regarding Peyronie's disease
J.C. LaRochelle, & L.A. Levine 1167
- The clinical characteristics of Peyronie's patients with notching deformity
M. Cakan, T. Akman, T. Oktar, L. Gurkan, M. Celtik, & A. Kadioglu 1174
- Removal of a detached head of the brooks dilator from the corpora cavernosa during penile prosthesis implantation
K. Hatzimouratidis, N. Koliakos, I. Koutsogiannis, K. Moisidis, A. Giakoumelos, & D. Hatzichristou 1179
- Preservation of existing inflatable penile prosthesis pump mechanism during scrotal surgery
J. Tillett, M. Issa, & C. Ritenour 1182
- Reservoir repositioning and successful thrombectomy for deep venous thrombosis secondary to compression of pelvic veins by an inflatable penile prosthesis reservoir
D. Brison, P. Ilbeigi, & H. Sadeghi-Nejad 1185
- Sex Roles, 2007, 56, (9-10)**
- Negotiating the double bind: Interpersonal and instrumental evaluations of dominance
A.B. Diekman 551
- Effects of gender and dominance on leadership emergence: Incentives make a difference
H.M. Lips, & E. Keener 563
- The gender wage gap: An explanation of men's elevated wage entitlement
M. Hogue, J.D. Yoder, & S.B. Singleton 573
- Use of objectification theory to examine the effects of a media literacy intervention on women
B.L. Choma, M.D. Foster, & E. Radford 581
- Truly toffee and raisin hell: A textual analysis of lipstick names
D. Merskin 591
- Gender differences in value priorities, guilt, and shame among Finnish and Peruvian adolescents
M. Silfver 601
- Thinking of others: Feminist identification and the perception of others' beliefs
L.R. Ramsey, M.E. Haines, M.M. Hurt, J.A. Nelson, D.L. Turner, M. Liss, & M.J. Erchull 611
- Direct and indirect assessment of gender role identification
S. van Well, A.M. Kolk, & N.Y.L. Oei 617
- Relationships between gender role attitudes, role division, and perception of equity among heterosexual, gay and lesbian couples
M. Shechory, & R. Ziv 629
- Mitigating gender-typed occupational preferences of Zimbabwean primary school children: The use of biographical sketches and portrayals of female role models
T.J. Nhundu 639
- Good-bye, Mr. Chips: Male teacher shortages and boys' reading achievement
L. Sokal, H. Katz, L. Chaszewski, & C. Wojcik 651
- Parenting and gender as predictors of moral courage in late adolescence: A longitudinal study
P. Bronstein, B.J. Fox, J.L. Kamon, & M.L. Knolls 661
- Gender differences in the relationships between extracurricular activities participation, self-description, and domain-specific and general self-esteem
S. Gadbois, & A. Bowker 675
- Gender stereotypes in Spanish television commercials
F. Valls-Fernández, & J.M. Martínez-Vicente 691
- Rape myth acceptance among first- and second-generation South Asian American women
N.R. Devdas, & L.J. Rubin 701

Sex Roles, 2007, 56, (11-12)

Decoupling children's gender-based in-group positivity from out-group negativity
J.E. Susskind, & C. Hodges 707

The production of meaning through peer interaction: Children and Walt Disney's *Cinderella*
L. Baker-Sperry 717

Television viewing and rape myth acceptance among college women
L. Kahlor, & D. Morrison 729

College alcohol use and the embodiment of hegemonic masculinity among European American men
R.L. Peralta 741

Working class masculinity: Keeping gay men and lesbians out of the workplace
D.G. Embrick, C.S. Walther, & C.M. Wickens 757

Self perceptions and social misconceptions: The implications of gender traits for locus of control and life satisfaction
D. Moore 767

Let's talk about sex: A study on the recall of gossip about potential mates and sexual rivals
C.J.S. De Backer, M. Nelissen, & M.L. Fisher 781

Profiles of interdependence: The retirement planning of married, cohabiting, and lesbian couples
S.E. Mock, & S.W. Cornelius 793

Does a truck driver see what a nurse sees? The effects of occupation type on perceptions of sexual harassment
E.M. Maeder, R.L. Wiener, & R. Winter 801

Organizational responses for preventing and stopping sexual harassment: Effective deterrents or continued endurance?
C. Gullivan Nelson, J.A. Halpert, & D.F. Cellar 811

The dialectics between the personal and the interpersonal in the experiences of adoptive single mothers by choice
A. Ben-Ari, & G. Weinberg-Kurnik 823

Gender differences in spiritual development during the college years
A.N. Bryant 835

Gender role attitudes and careers: A longitudinal study
E.A. Corrigan, & A.M. Konrad 847

Sex Roles, 2007, 57, (1-2)

Stigma consciousness in the classroom: A comparison of Pakistani women's motivation and well-being in science and non-science fields of study
J.L. Smith, R. Kausar, & J. Holt-Lunstad 3

Gender related naming practices: Similarities and differences between people and their dogs
E.L. Abel, & M.L. Kruger 15

Interethnic differences (or similarities?) in the relative individuation of women and men
T.L. Stewart, K.E. Jaspers, S.B. Estes, & I.M. Latu 21

Beliefs about gender discrimination in the workplace in the context of affirmative action: Effects of gender and ambivalent attitudes in an Australian sample
N.T. Feather, & R.J. Boeckmann 31

Predictors of change in feminist activism through women's and gender studies
J.E. Stake 43

Defensive reactions to masculinity threat: More negative affect toward effeminate (but not masculine) gay men
P. Glick, C. Gangl, S. Gibb, S. Klumpner, & E. Weinberg .. 55

Gender role beliefs and attitudes toward lesbians and gay men in Chile and the U.S.
A.J. Nierman, S.C. Thompson, A. Bryan, & A.L. Mahaffey 61

Gender differences in the relationship of puberty with adolescents' depressive symptoms: Do body perceptions matter?
A.S. Vogt Yuan 69

Gender-specific normative misperceptions of risky sexual behavior and alcohol-related risky sexual behavior
M.A. Lewis, C.M. Lee, M.E. Patrick, & N. Fossos 81

Predicting objectification: Do provocative clothing and observer characteristics matter?
R.A.R. Gurung, & C.J. Chrouser 91

Sex differences in self-reported infidelity and its correlates
R.J. Brand, C.M. Markey, A. Mills, & S.D. Hodges 101

The relationships between sensation seeking and gender role orientations among Turkish university students
D.E. Öngen 111

Gender differences in preferences for singles ads that proclaim extrinsic versus intrinsic values
K.M. Sheldon 119

How ambivalent sexism toward women and men support rape myth acceptance
K.M. Chapleau, D.L. Oswald, & B.L. Russell 131

Reactions of men of color to a commonly used rape prevention program: Attitude and predicted behavior changes
J.D. Foubert, & B.J. Cremedy 137

Athletic participation, fraternity membership, and sexual aggression among college men: A meta-analytic review
S.K. Murnen, & M.H. Kohlman 145

Sex Roles, 2007, 57, (3-4)

The relationship between social dominance orientation and gender: The mediating role of social values
L. Caricati 159

Student ratings of a male and female professors' lecture on sex discrimination in the workforce
M.H. Abel, & A.L. Meltzer 173

Sex differences in perception: Exploring the integration of sensory information with respect to vision and proprioception
H. Sigmundsson, M. Haga, & B. Hopkins 181

Israeli teachers' perceptions of lateness: A gender comparison
O. Shapira-Lishchinsky 187

Sexual content on mainstream TV advertising: A cross-cultural comparison
A. Hetsroni 201

Vive la difference? Genetic explanations for perceived gender differences in nurturance
E.R. Cole, T. Epstein Jayaratne, L.A. Cecchi, M. Feldbaum, & E.M. Petty 211

Do feminist women feel better about their lives? Examining patterns of feminist identity development and women's subjective well-being
O. Yakushko 223

Verbal sexual coercion and perceived victim responsibility: Mediating effects of perceived control
J. Katz, J.A. Moore, & S. Tkachuk 235

Eternal mothers or flexible housewives? Middle-aged Chinese married women in Hong Kong
P. Sik-ying Ho 249

Social support in couples: An examination of gender differences using self-report and observational methods
L.L. Verhofstadt, A. Buysse, & W. Ickes 267

Club drug use and intentionality in perceptions of rape victims
D.J. Angelone, D. Mitchell, & A. Pilafova 283

- The role of strategy in mixed-gender group interactions: A study of the television show "The weakest link"
A. Valenzuela, & P. Raghubir 293
- Sexual consent in heterosexual relationships: Development of a new measure
T. Humphreys, & E. Herold 305

Sexual Abuse, 2006, 19, (2)

- Typology of female sex offenders: A test of Vandiver and Kercher
J.C. Sandler, & N.J. Freeman 73
- Denial predicts recidivism for some sexual offenders
K.L. Nunes, R.K. Hanson, P. Firestone, H.M. Moulden, D.M. Greenberg, & J.M. Bradford 91
- Sexual offense adjudication and sexual recidivism among juvenile offenders
M.F. Caldwell 107
- An application of the rational choice approach to the offending process of sex offenders: A closer look at the decision-making
E. Beauregard, & B. Leclerc 115
- Unguided clinical and actuarial assessment of re-offending risk: A direct comparison with sex offenders in Denmark
S. Bengtson, & N. Långström 135
- The neuropsychology and neurology of sexual deviance: A review and pilot study
C.C. Joyal, D.N. Black, & B. Dassylva 155
- The utility of the random controlled trial for evaluating sexual offender treatment: The gold standard or an inappropriate strategy?
W.L. Marshall, & L.E. Marshall 175

Sexual and Relationship Therapy, 2007, 22, (3)

- Marriage, partnership and adult attachment
C. Chulow 291
- Involving regular partners when prescribing PDE-5 inhibitors: a critical note for professional organizations dealing with sexuality and sexual health
R.A. Shirkshall 295
- Reduced sexual desire in a random sample of Norwegian couples
B. Træen, M. Martinussen, K. Öberg, & H. Kavli 303
- Themes and risk of sexual violence among the mentally ill: implications for understanding and treatment
P.V. Greenall, & L. Jellicoe-Jones 323
- Multifaceted intervention sex therapy (MIST)
B. Daines, & R. Hallam-Jones 339
- The "good-enough sex" model for couple sexual satisfaction
M.E. Metz, & B.W. McCarthy 351
- Psychosexual treatment of erectile dysfunction in a man who had reluctance to couple therapy: a case report
M. Popovic 363

Sexualities, 2007, 10, (3)

- Through a hole in a wall: Setting and interaction in sex-on-premises venues
J. Richters 275
- Heterosexuality and 'the labour of love': A contribution to recent debates on female sexual dysfunction
T. Cacchioni 299

- Feminine sexual subjectivities: Bodies, agency and life history
J. Bryant, & T. Schofield 321
- How much does it cost for cinema to tell the truth of sex? Cinéma vérité and sexography
N. de Villiers 341
- Gays and queers: From the centering to the decentering of homosexuality in American films
J.J. Dean 363

Sexuality and Disability, 2007, 25, (2)

- The amputee body desired: Beauty destabilized? Disability re-valued?
P. Solvang 51
- The experience of military sexual trauma and rehabilitation for individuals with spinal cord injury/dysfunction
S. Hough, & S. DeGirolamo 65
- Sexuality training, education and therapy in the healthcare environment: Taboo, avoidance, discomfort or ignorance?
K.M. Gill, & S. Hough 73
- Predicted epitomes of outer membrane protein of chlamydia trachomatis by bioinformatics method: A clue for further vaccine development
V. Wiwanitkit 77
- Weak linkage in parC of neisseria gonorrhoea: Identification of mutation prone point that can lead to drug resistance
V. Wiwanitkit 81

Zeitschrift für Sexualforschung, 2007, 20, (2)

- Intersexualität im Wandel
H. Richter-Appelt 93
- Störungen der Geschlechtsentwicklung: Konsequenzen der neuen Nomenklatur und Klassifikation
O. Hiort 99
- Hormonelle Behandlung bei verschiedenen Störungen der Geschlechtsentwicklung (DSD)
A. Richter-Unruh, & K. Engel 107
- Grenzen und Möglichkeiten chirurgischer Eingriffe bei Störungen der sexuellen Differenzierung
S. Krege 113
- Zur psychosozialen Versorgung von Familien mit Kindern und Jugendlichen mit Störungen der Geschlechtsentwicklung
E. Kleinemeier, K. Werner-Rosen, M. Jürgensen, & U. Thyen 121
- Geschlechtsidentität und psychische Belastungen von erwachsenen Personen mit Intersexualität
L. Brinkmann, K. Schweizer, & H. Richter-Appelt 129
- Zum Problem der männlichen Geschlechtszuweisung bei XX-chromosomalen Personen mit Adrenogenitalem Syndrom (AGS)
K. Schweizer, L. Brinkmann & H. Richter-Appelt 145
- Rechtliche Aspekte der Intersexualität
 K. Plett 162
- Physische Integrität und Selbstbestimmung: Kritik medizinischer Leitlinien zur Intersexualität
A. de Silva 176
- Die Chicago Konsensus Konferenz 2005 aus der Sicht einer Patientin
B. Thomas 186